

נצח ישראל - פרק א' / מקורות נוספים

1. אורות הקודש (ב', עמ' תקכ"א)

העולם מתעלה תמיד, מפני ששורש העולם מתמלא תמיד אור חכמה, וכל מה ששורש הזמן עובר יותר ויותר, החכמה מתרבה, בישישים חכמה ואורך ימים תבונה. ומתוך כך הענפים כולם, שהם האנשים כולם, וסדריהם, ותכונות רוחם הפנימיות, וכן היצורים כולם, מדומם צומח וכל החיים כולם הרי הם מתבסמים ומתעלים, הכל מקשיבים לקול החכמה העליונה, ונועם הבינה שופעת בהם כגניזה גדולה.

וצדיקים המסתכלים בשורש העולם, ונמית היראה שבלבבם שהיא ראשית חכמה היא מפני ד', שהוא שורשא ועיקרא דכולהו עלמין, הם הם המוסיפים אור חכמה בעולם. ומתוך שהחכמה מאירה, מאירה גם כן ברכת הנחת והעונג, והדר השלום מתפשט בעולם, והוא בכללו מתעטר ומתעלה.

העליות והירידות הן תדירות, במצב האדם היחיד, ובמצב העולם בכללו, ומכל מקום התנועה בכללה היא תנועת עליה וביסוס. וחילופי המצב, אפילו בעת ירידה גדולה, אין להם כי אם ערך של מילוי הירח ומיעוטו, או זוטו של ים ונסיגתו, או הנשימה הפנימית, המשיבה את הרוח אל תוכיותו של החי, והחיצונית, הדוחפת אותו מתוכו, או העירות והשינה, שאף על פי שהם נראים כהפכים – מכל מקום שניהם יחד הם מחוללי החיים השלמים.

2. גיטין (מג.)

אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה ודרש: (ישעיה ג-ו) "והמכשלה הזאת תחת ידיך" – אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן

רש"י: אוקי אמורא עליה. העמיד מתורגמן לפניו לחזור ולדרוש: והמכשלה הזאת. כלומר כך התחיל דרכא מקרא כתוב "והמכשלה הזאת תחת ידיך" זאנשי ירושלים שפסקה תורה מהם והיו שואלין לחזריהם: "שמלה לך, קצין תהיה לנו, והמכשלה הזאת תחת ידיך" כלומר זכרים שמכוסין כשמלה שלך הן, שאתה זקי זבן, אמור לנו – ותהיה קצין, והמכשלה הזאת – זכרי תורה שאין אדם עומד על אמיתתו עד שיכשל זבן להורות טעות ויכלימוהו והוא נותן לב ומזין, תחת ידיך הן. אף אני נכשלתי בהוראתי וחזרתי זי:

3. מתוך תפילת שמו"ע

תקע בשופר גדול לחירותנו

ושא נס לקבץ גלויותינו

וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו

4. איכה רבה (פתיחתא כ"ד)

באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה רבנו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתרה ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והקשה עלי תדבר עד מאד כי נודעה לי העצה, והודעתני לבעלי ומסרתני לו סימן שיפיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר בן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי ורחמתי על אחותי שלא תצא להרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנין שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל. ולא עוד אלא שנקנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יפיר לקול אחותי ונמלתי הסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה להרפה. ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת פוכבים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בם פרצונם. מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר, בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומו, תדא הוא דכתיב (ירמיה לא, יד): פה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה פי איננו. וכתיב (ירמיה לא, יד): פה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה פי יש שקר לפעלתך וגו', וכתיב (ירמיה לא, יד): ויש תקוה לאחריהך נאם ה' ושבו בנים לגבולם.